

Blaaskatheter

Omdat u zelf (tijdelijk) niet goed kunt plassen, heeft u een blaaskatheter gekregen. De arts of verpleegkundige heeft u informatie gegeven over de katheter en de verzorging. Hieronder staat alles nog eens op een rij. Belt u ons gerust als u nog vragen heeft, wij helpen u graag.

Wat is een blaaskatheter?

Een blaaskatheter is een dun slangetje dat via de plasbuis in uw blaas is ingebracht. Om te voorkomen dat de katheter uit de blaas glijdt, zit er aan het uiteinde een ballon. Deze ballon is leeg bij het inbrengen (en verwijderen) en vullen we met water als deze in de blaas ligt. De slang van de katheter is aangesloten op een urine-opvangzak. Hierdoor loopt de urine direct weg en blijft de blaas leeg. Met een aftapkraantje maakt u de opvangzak leeg.

Hulpmiddelen bij de katheter

Beenzak

De katheter is via een verbindingsslang aangesloten op een kleine urine-opvangzak, de beenzak. Hier past maximaal 0,5 liter urine in. Door de aansluiting op de beenzak loopt de urine direct uit de blaas en blijft de blaas leeg. Met het aftapkraantje kunt u de beenzak legen. De beenzak zit met elastische bandjes vast aan uw been.

Nachtzak

Voor de nacht krijgt u een grotere urine-opvangzak, de nachtzak. Hierin past maximaal 2 liter urine. Voordat u gaat slapen, koppelt u de nachtzak aan de beenzak vast. Let op het openzetten van de aftapkraan aan de beenzak! Zorg ervoor dat de nachtzak niet hoger ligt dan uw blaas. Als u een ventiel heeft, kunt u de nachtzak ook op het ventiel aansluiten. Let dan op het openzetten van het ventiel!

Ventiel

Indien mogelijk, krijgt u een ventiel op uw katheter. Overdag heeft u dan geen beenzak nodig. De blaas leegt u iedere 3 tot 4 uur of bij aandrang, door het ventiel te openen. Door gebruik te maken van het ventiel blijft de blaasfunctie behouden. **Belangrijk:** niet iedereen kan gebruikmaken van een ventiel. De arts of verpleegkundige legt u uit of u hiervoor in aanmerking komt.

Katheterstop

De katheterstop gebruikt u als tijdelijke afsluiting van de katheter. Bijvoorbeeld tijdens douchen of baden. De katheterstop kunt u alleen gebruiken zonder de urine-opvangzak. U ontkoppelt de opvangzak van de katheter en plaatst de stop op het uiteinde van de katheter.

Leefregels

Met de katheter kunt u uw dagelijkse activiteiten gewoon blijven doen. Ook sporten is mogelijk. Door de ballon blijft de katheter goed zitten. U kunt ook gewoon douchen of in bad.

Douchen en in bad

Voordat u gaat douchen of in bad gaat, verwijdert u de beenzak en/of de nachtzak. Vervolgens sluit u de katheter (tijdelijk) af met de katheterstop.

Drinken

Wij adviseren u om 2 liter per dag te drinken. Dit zorgt voor een optimale doorstroming van de blaas. Verstoppingen en klachten van een infectie kunt u zo voorkomen.

Meest voorkomende problemen

Het schuiven van de katheter kan voor irritatie zorgen. Er kan wat afscheiding vormen, of de huid wordt rood en pijnlijk. Waarmee u ook te maken kunt krijgen:

Urine loopt niet goed af

Het kan voorkomen dat de slang van de katheter of van de urine-opvangzak is geknikt. U heft de knik op door de slang recht te buigen.

Is er geen knik zichtbaar? Controleer dan of de opvangzak lager dan de blaas hangt. Het kan zijn dat de katheter verstopt zit. Neem bij twijfel contact op met de polikliniek.

Lekkage

Lekkage kan ontstaan door een knik in de slang, een verstopte katheter of door blaaskrampen. Neem in het geval van een verstopping contact op met de polikliniek. Tenzij u weet hoe u de verstopping kunt opheffen.

(Pijnlijke) blaaskrampen

Bij blaaskrampen heeft u het gevoel van continue aandrang, het gevoel dat u moet plassen. Soms gaat dit samen met lekkage. Blaaskrampen zijn erg vervelend, de uroloog kan u medicatie voorschrijven.

Verzorging

Katheter

Rondom de katheter kan wat afscheiding vormen. Dit is normaal en niet schadelijk. De afscheiding verwijdert u door met een lauwwarme washand voorzichtig over de slang te wrijven. Verdere hygiëne:

Voor mannen:

Was 2 keer per dag de penis met lauw water.

Was ook de kop van de penis, schuif daarbij eventueel de voorhuid terug.

Voor vrouwen:

Was 2 keer per dag de schaamlippen van voor naar achteren. Gebruik lauw water zonder zeep.

Beenzak

De urine-opvangzakken spoelt u na gebruik om met lauwwarm water. Als de opvangzak naar urine ruikt, gebruik dan lauwwarm water, azijn en een druppel afwasmiddel. Spoel de opvangzak daarna goed met water uit.

Het materiaal vervangen

Katheter

Elke 6 tot 12 weken wordt de katheter vervangen door een nieuwe. Hoe vaak de katheter wordt vervangen, is afhankelijk van steenaanslag en het advies van de arts. Het kan voorkomen dat uw katheter eerder moet worden vervangen. De katheter kan thuis vervangen worden door de

thuiszorg. Bij problemen kunnen we de katheter hier op de polikliniek vervangen.

Urine-opvangzak

Zowel de beenzak als de nachtzak vervangt u 1 keer per week. Tussentijds spoelt u de zakken om met lauwwarm water.

Beenbanden

De beenbanden wisselt u tegelijk met de beenzak. De bandjes zijn uitwasbaar en daardoor meermaals te gebruiken.

Ventiel

Als u een ventiel heeft, neemt u elke 2 weken een nieuw ventiel.

Het materiaal aansluiten

De beenzak aansluiten op de katheter

Was altijd eerst uw handen voordat u de beenzak aansluit op de katheter.

- Zorg dat de blaas leeg is.
- Verwijder de katheterstop of oude opvangzak.
- Verwijder de verpakking van de opvangzak.
- Houd de slang van de opvangzak vast en verwijder voorzichtig de beschermhoes.
Let op: Raak het koppelstuk niet met de handen aan.
- Verbind het aansluitstuk met de katheter.
- Maak de beenzak vast met de beenband.

De nachtzak aansluiten op de beenzak

Was altijd eerst uw handen voordat u de nachtzak aansluit op de beenzak.

- Verwijder de verpakking van de opvangzak.
- Houd de slang van de opvangzak vast en verwijder voorzichtig de beschermhoes.
Let op: Raak het koppelstuk niet met de handen aan.
- Verbind het koppelstuk van de nachtzak met de aftapkraan van de beenzak.

Ventiel aansluiten op de katheter

Was altijd eerst uw handen voordat u het ventiel aansluit op de katheter.

- Zorg dat de blaas leeg is.
- Verwijder het oude ventiel.
- Verwijder de verpakking en de beschermhoes van het ventiel.
- **Let op:** raak het koppelstuk niet met de handen aan.
- Verbind het koppelstuk van het ventiel met de katheter.

Hoe kunt u materiaal bestellen?

Bij de eerste plaatsing van de blaaskatheter krijgt u een startpakket mee. Hierin zit voor de eerste 3 weken al het materiaal dat u nodig heeft. Ook krijgt u een visitekaartje mee van Medireva, een medisch speciaalzaak. Hier bestelt u het materiaal dat u na de eerste 3 weken nodig heeft. **Lukt het u niet om zelf het materiaal te bestellen?**

Als de thuiszorg de katheter vervangt, kan de thuiszorg het materiaal voor u bestellen.

Als wij de katheter op de polikliniek vervangen, kunnen wij het materiaal voor u bestellen.

De blaas spoelen

Bij het gebruik van een katheter ontstaat soms slijm of gruis in de blaas. Dit is vervelend, maar normaal. **Om dit te voorkomen adviseren wij u om 2 liter te drinken per dag.** Soms adviseert de arts of verpleegkundige om de blaas te spoelen met kraanwater. In dat geval ontvangt u hierover apart informatie.

Antibiotica

Iedereen met een katheter heeft bacteriën in de blaas. Dit kan klachten geven zoals stinkende urine, een branderig gevoel, blaaskrampen of pijn in de onderbuik. Het gebruik van antibiotica is pas noodzakelijk als u andere klachten van een infectie heeft. Wij waarschuwen tegen een overmatig gebruik van antibiotica, bij twijfel kunt u (of kan uw huisarts) overleggen met de polikliniek urologie. Zo nodig kan er een afspraak worden gemaakt bij de arts.

Wanneer contact opnemen?

Neem direct contact op:

- **als de katheter uit de blaas is.**

Waarschuw direct degene die bij u de katheter wisselt (arts, huisarts, of verpleegkundige). Als de katheter bij ons wordt gewisseld, belt u de polikliniek urologie en vraagt u naar de verpleegkundige.

- **als de katheter verstopt zit.**

Spoelt u de katheter zelf? Probeer dan eerst voorzichtig te spoelen tot de urine schoon is. Controleer of de katheter of de verbindingsslang naar de urine-opvangzak geknikt is. Controleer of de urine-opvangzak lager dan de blaas hangt. Lukt dit niet en blijft de katheter verstopt? Neem dan contact op met degene die uw katheter wisselt.

- **bij koorts boven de 38,5°C.**

- **als de urine bloederig is met stolsels.**

Heeft u nog vragen?

De informatie hierboven is voor u wellicht niet compleet. Bij niet dringende vragen, mailt u ons. Op werkdagen ontvangt u binnen 24 uur antwoord. Met dringende vragen belt u tussen 8.00 en 16.30 uur de polikliniek en vraagt u naar de verpleegkundige.

Contact

- Verpleegkundig telefonisch spreekuur (010) 703 46 62 (bereikbaar tussen 8.30 - 9.00 uur).
- Buiten deze tijden belt u bij dringende vragen de polikliniek urologie (010) 704 01 46 (bereikbaar van 8.00 - 16.30 uur).
- Buiten werktijden belt u met het algemene nummer van het Erasmus MC (010) 704 0 704 en vraagt u naar de dienstdoende uroloog (alleen bij spoed).
- E-mail: uoverpleegkundige@erasmusmc.nl.

